

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1996-1997

13 mei 1997

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR RUIMTELIJKE ORDENING, OPENBARE WERKEN EN VERVOER

Interpellatie van de heer André Denys tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de erkenning van de activiteiten van vlasbedrijven als agrarische of para-agrarische activiteiten

Interpellatie van de heer Dirk Van Mechelen tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de slibproblematiek in de haven van Antwerpen

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de slibproblematiek in de haven van Antwerpen
Met redenen omklede moties

Interpellatie van de heer Ludo Sannen tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de toepassing en uitvoering van de omzendbrieven RO 93/01 betreffende de BPA's welke afwijkingen inhouden ten opzichte van de gewestplannen en RO 97/01 in verband met het BPA zonevreemde bedrijven
Met redenen omklede motie

Bijlage

Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare werken en Vervoer

Dinsdag 13 mei 1997

VOORZITTER : De heer Jaak Gabriels

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.08 uur.*

Interpellatie van de heer André Denys tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de erkenning van de activiteiten van vlasbedrijven als agrarische of para-agrarische activiteiten

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Denys tot de heer Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de erkenning van de activiteiten van vlasbedrijven als agrarische of para-agrarische activiteiten.

De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, ik ben geen vast lid van deze commissie. Ik ben dan ook blij dat u mijn interpellatie op de agenda van deze commissie hebt willen plaatsen.

Mijnheer de minister, collega's, het gaat hier om een tweevoudig probleem. Ten eerste is er het probleem van de bedrijfsuitbreiding, dat gevolgen heeft op het gebied van de tewerkstelling. Het gaat weliswaar om een kleine sector waar men niet echt wordt geconfronteerd met paritaire comités en grote vakbondsdelegaties. De familiale bedrijven kunnen momenteel niet aan bedrijfsuitbreiding doen op de plaats waar ze gevestigd zijn. Ik spreek hier specifiek over vlasbedrijven. De vlassector is een kleine sector, vooral gesitueerd in West- en Oost-Vlaanderen.

Ten tweede gebruikt men bij de uitbreiding van vlasbedrijven verschillende interpretaties. Op de

vraag of activiteiten in de vlassector al dan niet kunnen worden beschouwd als para-agrarische activiteiten, krijgen we verschillende antwoorden in Oost- en West-Vlaanderen. We moeten proberen om tot een eensluidend antwoord te komen.

Mijnheer de minister, ik wil ervoor pleiten dat de activiteiten van vlasbedrijven worden beschouwd als para-agrarische activiteiten. Ik heb daarvoor drie argumenten. Ten eerste gaat het hier om landbouwbedrijven. In het moederbedrijf waren de activiteiten het telen en roten van vlas : typisch agrarische activiteiten. Later werden de activiteiten uitgebreid tot het bewerken van het vlas, en daarover gaat precies de discussie. Vandaag zijn er geïntegreerde bedrijven, terwijl men vroeger een grotere uitsplitsing had. In dit verband gaat het ook over typisch familiale bedrijven.

Voor mijn tweede argument verwijs ik naar het KB van 28 december 1972 met betrekking tot de inrichting van de gewestplannen. In artikel 11 vinden we een omschrijving van de agrarische gebieden. Ik citeer : de agrarische gebieden zijn bestemd voor de landbouw in de ruime zin. Behoudens bijzondere bepalingen mogen de agrarische gebieden enkel bevatten de voor het bedrijf noodzakelijke gebouwen, de woning van de exploitanten, benevens verblijfgelegenheid voorzover deze een geïntegreerd deel van een leefbaar bedrijf uitmaakt, en eveneens para-agrarische bedrijven. Einde citaat. Zoals ik al zei, wordt dit in de praktijk op verschillende manieren geïnterpreteerd.

Belangrijk is ook het arrest van de Raad van State van 24 februari, met betrekking tot een geschil tussen de provincie West-Vlaanderen en een zekere heer Lesage. Ik citeer : artikel 11, 4/1 van het KB van 28/12/72, noch enige andere wetsbepaling, zegt wat onder para-agrarisch moet worden verstaan. Men is derhalve aangewezen op de gewone interpretatiemaatregelen. Deze laatste schrijven voor dat allereerst aan de gebruikte bewoordingen hun

Denys

normale betekenis moet worden gegeven, dit wil zeggen de betekenis uit de gewone omgangstaal. Het letterlijk uit het klassiek-Grieks overgenomen para betekent : naast, bij, voorbij, langs, gedurende, tegenover. Het zijn dus eigenlijk geen landbouwbedrijven, maar bedrijven wier activiteit onmiddellijk bij de landbouwactiviteit aansluit en erop afgestemd is. Para-agrarische bedrijven zijn bedrijven voor productie en/of dienstverlening aan landbouwbedrijven. Het zijn bedrijven die bestaan voor – en dankzij – landbouwbedrijven. Daarbij is het rechtens onverschillig of zo'n bedrijf vanuit handelsrechtelijk standpunt ambachtelijk kan worden genoemd, dan wel industrieel – voor zover dit onderscheid nauwkeurig kan worden gemaakt. Artikel 11, 4/1 van het KB gaat alleen over het aspect para-agrarisch. Einde citaat. Dit arrest van de Raad van State is dus zeker niet onbelangrijk.

Kunnen we deze activiteiten beschouwen als behorende tot de landbouw ? Mijns inziens wijzen twee zaken duidelijk in deze richting. Ten eerste is er het EEG-verdrag of het Verdrag van Rome. Artikel 38 geeft een omschrijving van de landbouw, en zegt : de gemeenschappelijke markt omvat mede de landbouw en de handel in landbouwproducten. Met de term landbouwproducten bedoelt men de voortbrengselen van bodem, veeteelt en visserij, alsmede de producten in eerste graad van bewerking welke met de genoemde voortbrengselen rechtstreeks verband houden. Hier is het dus duidelijk : op Europees niveau wordt vlas als een landbouwproduct beschouwd. Ten tweede is er ook een duidelijke indicatie op federaal Belgisch niveau. Voor de BTW gebruikt men het tarief van de landbouwproducten, namelijk 6 procent.

Ik vat samen. Ten eerste is er het arrest van de Raad van State dat omschrijft wat we moeten interpreteren als zijnde para-agrarisch. Ten tweede zijn er de indicaties op Europees en federaal niveau die erop wijzen dat vlasproducten kunnen en moeten worden beschouwd als behorende tot de landbouw. Rekening houdend met deze factoren moet de uitbreiding van een aantal bedrijven zeker mogelijk zijn.

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Mijnheer Denys, ik erken dat er terzake een probleem is. Voor een groot gedeelte ga ik ook akkoord met uw analyse van dit probleem. Ik verwijs naar artikel 11 van het KB van 28 december 1972, betreffende de inrich-

ting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen. In dit artikel wordt het volgende gezegd. Ik citeer : de agrarische gebieden zijn bestemd voor de landbouw in de ruime zin. Behoudens bijzondere bepalingen mogen de agrarische gebieden enkel de voor het bedrijf noodzakelijke gebouwen en de woning van de exploitanten bevatten, benevens verblijfsgelegenheid voor zover deze een integrerend deel van een leefbaar bedrijf uitmaakt en eveneens para-agrarische bedrijven. Gebouwen bestemd voor niet aan de grond gebonden agrarische bedrijven met industrieel karakter of voor intensieve veeteelt, mogen slechts opgericht worden op ten minste 300 meter van een woongebied of ten minste 100 meter van een woonuitbreidingsgebied, tenzij het een woongebied met landelijk karakter betreft. De afstand van 300 en 100 meter geldt evenwel niet in geval van uitbreiding van bestaande bedrijven. De overschakeling naar bosgebied is toegestaan overeenkomstig de bepalingen van artikel 35 van het veldwetboek betreffende de afbakening van de landbouw- en bosgebieden. Einde citaat.

In dat artikel wordt dus geen definitie gegeven van wat onder para-agrarische bedrijven wordt verstaan. Daar zijn we het over eens. In de praktijk toetst de vergunningsverlenende overheid bij de behandeling en beoordeling van concrete aanvragen, deze aanvragen aan de bepalingen van de toelichting bij het koninklijk besluit van 28 december 1972, zoals door het Vlaams Gewest gewijzigd bij koninklijk besluit van 13 december 1978. Deze tekst werd reeds verder gecoördineerd en geactualiseerd. Deze toelichting bevat heel wat bepalingen inzake para-agrarische bedrijven. Mijnheer de voorzitter, ik stel deze toelichting ter beschikking van de interpellant. Het gaat om een toelichting die aan het verslag van deze interpellatie kan worden toegevoegd (zie bijlage).

Uit deze toelichting zou ik het volgende willen citeren : het koninklijk besluit van 28 december 1972, door het Vlaams Gewest gewijzigd bij koninklijk besluit van 13 december 1978, bepaalt de algemene regeling voor de inrichting en toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen. De omschrijving van het statuut van de bodem en de ordeningsmaatregelen zijn algemeen opgesteld en kunnen aanleiding geven tot zeer uiteenlopende interpretaties. Einde citaat.

Dit staat in de aanhef zelf van de toelichting. Ik lees nog : de ruimtelijke situatie kan in bepaalde gedeelten van het land geheel verschillend zijn van deze op andere plaatsen. De ervaring bij de toepassing van het koninklijk besluit gedurende meer-

Baldewijns

dere jaren heeft het mogelijk gemaakt aan de hand van een reeks concrete gevallen richtlijnen uit te werken. Deze moeten bij de praktische toepassing van de planologische voorschriften gevolgd worden. De betekenis die aan de verschillende bestemmingsgebieden wordt gegeven, moet dan ook gezien worden in het licht van deze visie. De voornaamste doelstelling is derhalve te komen tot een gelijkaardige behandeling van gelijkaardige gevallen in alle provinciale directies. Uiteraard is het niet mogelijk om alle gevallen die zich in de praktijk voordoen, te voorzien. Bij de beoordeling der dagelijkse gevallen zal men zich verder laten leiden door de goede stedenbouwkundige aanleg. Einde citaat.

De 25 Vlaamse gewestplannen werden bij koninklijk besluit vastgesteld tussen 5 augustus 1976 en 1 september 1980. Van in het begin werd bij de toepassing van de gewestplanvoorschriften voor de para-agrarische bedrijven rekening gehouden met de bepalingen van deze toelichting. Bij het verlenen van vergunningen werd steeds het volgende beleid gevoerd : bedrijven die landbouwproducten rechtstreeks betrekken uit de landbouwsector en die de producten zo behandelen dat ze in hun staat blijven bewaard, kunnen als para-agrarisch worden beschouwd. Voorbeelden van dergelijke behandelingswijzes zijn verpakken en diepvriezen. Bedrijven die landbouwproducten verwerken tot bijvoorbeeld confituur, klaargemaakte gerechten of conserven, worden meestal beschouwd als industriële bedrijven. Groentediepvriesbedrijven zijn derhalve para-agrarische bedrijven, en kunnen in agrarisch gebied worden toegelaten als zij de regionale producten rechtstreeks van het veld vers schoonmaken, voor bewaring bewerken, inpakken en stockeren. Enkel wanneer van elders aangevoerde en aan de streek vreemde producten op deze wijze worden behandeld, dienen dergelijke bedrijven als industriële bedrijven te worden aanzien.

Hetzelfde geldt voor de gevallen waarin streekgeen producten een tweede behandeling ondergaan, bijvoorbeeld wanneer deze groenten tot een andere en totaal gewijzigde vorm worden verwerkt. We volgen hier nog steeds dezelfde analyse. Typevoorbeelden van deze laatste zijn bijvoorbeeld bedrijven waar aardappelen of andere producten worden versneden, gefrituurd en bewerkt tot gebruiksklare consumptiegoederen, en daarna worden diepgevroren. De verwerking van landbouwproducten gebeurt dan op grote schaal en los van de productie. Dergelijke agro-industriële activiteiten dienen

te worden verwezen naar geëigende bestemmingszones.

Vlasbedrijven worden dus zeker als para-agrarisch beschouwd, tenminste als het niet gaat over vlasverwerkingsbedrijven waar afgeleide producten worden vervaardigd. Ze worden trouwens opgesomd in de hierboven vermelde toelichting. Het gaat hier dus onder meer over vlasroterijen. Bedrijven waar het ruwe strovlas door de vlasser zelf wordt geteeld – dit wil zeggen uitgezaaid, geoogst en verwerkt – behoren derhalve tot de para-agrarische bedrijven.

Veel bestaande vlasbedrijven ondervinden thans moeilijkheden om verdere uitbreidingen te bekomen. Dit is vermoedelijk te wijten aan het feit dat ze, zoals een groot aantal andere oorspronkelijk para-agrarische bedrijven, in de loop der jaren zijn geëvolueerd tot industriële bedrijven. Naast de eigenlijke para-agrarische activiteit worden daar bijkomend of overwegend industriële activiteiten verricht.

Deze sinds de vaststelling van de gewestplannen gehanteerde gedragsregel, namelijk het hanteren van de toelichting, document 79/08/03, voor de beoordeling van wat is toegelaten, werd recent verruimd door een aantal arresten van de Raad van State waarnaar u ook heeft verwezen. In die arresten, onder meer het arrest nummer 56/419 van 23 november 1995 inzake Rik Lesage, wordt deze interpretatie verduidelijkt. De rechtspraak van de Raad van State toont aan dat het vaststaat dat in agrarische gebieden zeker niet een dergelijk gedi-versifieerd beleid kan worden gevoerd. Zelfs para-agrarische bedrijven dienen op gelijke voet te worden gesteld met gewone agrarische bedrijven. Het gaat hier om alles waarop landbouw in de ruime zin van het woord, betrekking heeft. Ook in dat opzicht volgen we dezelfde interpretatie, denk ik.

Vlasbedrijven zonder verwerking moeten zeker als tot de in het agrarische gebied toelaatbare bedrijven worden beschouwd. Para-agrarisch is volgens de Raad van State een zeer ruim begrip. Het betreft alles wat onrechtstreeks met de landbouw als primaire sector heeft te maken : zowel toelevering, als handels-, vervoers- en verwerkingssectoren. Ook onderwijsfacetten als schoolhoeves, sanitaire zorgen en recreatie vallen hieronder.

Het kan echter geenszins de bedoeling zijn geweest van artikel 11 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen, om dit alles in het agrarisch gebied

Baldewijns

toe te laten. De grondgebonden landbouw zou hier uiteindelijk onmogelijk door worden. In het licht van de gewijzigde landbouweconomische omstandigheden neem ik me voor om op basis van de rechtspraak van de Raad van State de desbetreffende toelichting verder te actualiseren. Een geactualiseerde versie wordt trouwens de eerstvolgende weken als mededeling aan de leden van de Vlaamse regering ter goedkeuring voorgelegd. Mijnheer Denys, ik kan vandaag nog niet vooruitlopen op de inhoud daarvan.

Ter conclusie meen ik te kunnen zeggen dat onze analyse dezelfde is. We moeten de rechtspraak van de Raad van State bekijken. U zult me misschien vragen waarom we dat niet eerder hebben gedaan. Het is zeker nuttig om deze toelichting te actualiseren. Het gevoerde beleid bij het verlenen van vergunningen steunt immers in grote mate op de toelichting bij dit koninklijk besluit.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Ik ben tevreden met de belofte van de minister om de toelichting te actualiseren, maar ik vraag me af op welke wijze dit zal gebeuren. Er is geen probleem wanneer men alleen het eigen, zelfgeteelde vlas verwerkt. Het is echter net de moeilijkheid dat de meeste vlasbedrijven, naast het eigen vlas, ook nog vlas aankopen om te verwerken. Zonder dat bijkomend vlas zijn die bedrijven immers niet leefbaar. Beschouwt u deze bedrijven als para-agrarisch ?

Bedrijven die alleen maar zelf vlas telen, zijn agrarische bedrijven. Dat staat niet ter discussie. In tegenstelling tot de groentesector met zijn vaak industriële bedrijven gaat het hier meestal om kleine familiale bedrijven die overgaan van vader op zoon. Ik zou willen dat u dit in acht neemt bij de actualisering van uw nota. Het gevaar dat in de vlassector grote industriële bedrijven zouden ontstaan, is vrijwel nihil.

De voorzitter : De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Patrick Lachaert : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik zou dezelfde vraag willen stellen voor de planten- en snijbloemtelers. Deze telers moeten vaak overgaan tot dure investeringen voor de verwerking van hun planten. Ze hebben een machine nodig om de bloemen klaar te maken voor verzending en verkoop. De investering in een dergelijke pakhal is economisch onverantwoord voor een plantenkweker, tenzij hij ook plan-

ten en bloemen van andere telers koopt om in te pakken en te versturen. Daarom ook mijn vraag : wordt alleen de eigen productie als para-agrarische activiteit beschouwd, of ook de verwerking van aangekochte producten ? De uitspraak van de Raad van State daaromtrent was oorspronkelijk nogal strikt, maar laat nu ruimte voor andere mogelijkheden.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Ik wil hier nog een element aan toevoegen. Het aspect van de eerste bewerking speelt een cruciale rol. Enorme diepvrieshallen in een landbouwzone zijn volgens de regels van ruimtelijke ordening wel mogelijk, maar de veel kleinere bloem- en vlasverwerkingsinstallaties zijn uit den boze, terwijl het om eenzelfde niveau van verwerking gaat.

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Heel wat sectoren met een agrarische productie, berging en primaire verwerking van die producten vallen onder de noemer para-agrarisch. Het gaat niet alleen om de twee teelten die hier vandaag aan bod komen. Wat de actualisering van de toelichting betreft, kan ik zeggen dat die toelichting moet worden verfijnd en verruimd.

Alles hangt af van de mate waarin het para-agrarische bedrijf gebonden is aan en aanleunt bij de agrarische activiteit. Het spreekt vanzelf dat men voor de inplanting van dergelijk bedrijf een advies nodig heeft van de afdeling Land. Daarna zal Ruimtelijke Ordening terzake optreden.

Ik deel uw bezorgdheid. Ik heb in de praktijk ondervonden dat een verfijning en verruiming van de toelichting zich opdringt. In de loop van de jaren deed zich een evolutie voor. We moeten deze trachten te ondervangen, zonder inbreuk te doen aan de regels van de ruimtelijke ordening.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Dirk Van Mechelen tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams

minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de slibproblematiek in de haven van Antwerpen

Interpellatie van de heer Johan Malcorps tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de slibproblematiek in de haven van Antwerpen

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van de heer Van Mechelen tot de heer Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de slibproblematiek in de haven van Antwerpen en van de heer Malcorps tot minister Baldewijns, over de slibproblematiek in de haven van Antwerpen.

De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik speel een beetje buitenshuis want mijn interpellatie is verwezen naar de minister van Ruimtelijke Ordening. Het doet me genoegen dat hij mede namens zijn ambtgenoot wil antwoorden.

Mijnheer de minister, de verwerking van slib dreigt in Vlaanderen een niet te onderschatten probleem te worden. Het gaat hier niet alleen om het slib afkomstig uit de waterzuiveringsinstallaties, maar ook om dat uit de baggerwerken die de havens en rivieren bevaarbaar houden. Het probleem vloeit dus voort uit voor de gemeenschap nuttige activiteiten. Dit neemt niet weg dat de behandeling van het slib plaatselijk een overlast meebrengt.

Naast het uitspreiden op het land als meststof, waarvoor gezien de graad van vervuiling niet alle slib geschikt is, wordt slib ook verbrand. Hiervoor is echter eerst een ontwateringsproces nodig, waarvoor grote stukken grond worden ingepalmd om het slib open te spreiden. Vooral in de haven van Antwerpen doet de lagunering van slib afkomstig van de baggerwerken in de Schelde en de haven, zich voelen. Alles duidt op een tekort aan beschikbare gronden om het slib te laguneren binnen het havengebied zelf. De druk op de omliggende poldergemeenten, die al bijzonder veel grond moesten afstaan aan de haven, wordt steeds groter.

De technische dienst van het havenbedrijf van Antwerpen stelde recent een wijziging van het gewestplan voor waardoor in Stabroek – tussen de Havenweg, de A12, en de Ettenhoven, in de zogenaamde Ettenhoofse polder – een slibstort van

maar liefst 268 hectare zou kunnen worden aangelegd. Hoewel het slibprobleem niet wordt veroorzaakt door de havenactiviteiten, is het noodzakelijk dit slib uit de haven te verwijderen zodat het er onlosmakelijk mee verbonden wordt. Laten we echter ook niet vergeten dat de aanwezigheid van slib in de rivieren voor tenminste één derde afkomstig is van de landbouwactiviteiten stroomopwaarts. De havenactiviteiten maken het dan weer noodzakelijk het slib daadwerkelijk te verwijderen. In het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wordt het Antwerps havengebied op de rechteroever echter beperkt tot de huidige oppervlakte, zodat het innemen van nog meer poldergrond voor de lagunering van havenslib buiten dit gebied onmogelijk is.

De gevolgen voor één van de allerlaatste poldergronden op de rechteroever zijn dan ook nefast. Zo gaat de buffer tussen het havengebied en de dorpskom van Stabroek verloren, en gaat het open en landelijk karakter van het polderlandschap teniet. De ecologische betekenis van het gebied en de nabijgelegen 's Hertogendijk die recent werd aangeplant, verdient een betere bescherming. De gouverneur van Antwerpen stelde recent voor het probleem te verschuiven naar andere poldergebieden in de omliggende gemeentes zoals Berendrecht en de Noordlandpolders, zoals de gouverneur van Antwerpen recent voorstelde, biedt op lange termijn uiteraard geen oplossing.

Nochtans is er een alternatief aan de havenzijde van de A12. Het daar aanwezige slib zou na lagunering opnieuw kunnen worden afgegraven, waardoor opnieuw capaciteit vrijkomt voor het storten van nieuw slib. Het is duidelijk dat eerst naar alternatieven moet worden gezocht die de poldergemeentes niet zwaarder belasten. Het is verkeerd om de gemakkelijkste oplossing te kiezen : het in beslag nemen van de laatste nog beschikbare open ruimte.

In de toekomst moet er duidelijkheid komen, niet in het minst over het financieel aspect. Het zou nuttig zijn om te weten over hoeveel slib het zal gaan, dit gezien de geplande uitbreiding van de Antwerpse haven op de linkeroever van de Schelde. Dit is noodzakelijk om tot een langetermijnbeleid te komen en de noodzakelijke maatregelen te plannen.

Naast het laguneringsprobleem dient men ook na te denken over de bestemming van het slib, nadat dit ontwateringsproces werd beëindigd. Recente plannen in Antwerpen wijzen in de richting van het aanleggen van een zogenaamde landschapdijk, die

Van Mechelen

heel weinig met landschap heeft te maken. Het ontwaterde slib zou bij elkaar worden geduwd tot één gigantische richel, die het landschap volledig dreigt te ontsieren in plaats van te verfraaien. Dit is geen langetermijnoplossing voor het slibprobleem. Het lijkt aangewezen om verder te zoeken in de richting van verbranding, alhoewel dit een duurdere oplossing is.

Bovendien stelt men vast dat Openbare Werken verantwoordelijk is voor het slib afkomstig uit de Schelde, het zogenaamde zoutwaterslib. Het Antwerpse havenbedrijf zou verantwoordelijk zijn voor het slib afkomstig uit de haven, het zogenaamde zoetwaterslib. Onderzoek heeft echter onomstotelijk aangetoond dat bij vermenging van beide watersoorten een chemische reactie ontstaat, waardoor schadelijke stoffen afkomstig uit de Schelde neerslaan binnen het havengebied. Het onderscheid dat op dit ogenblik wordt gemaakt, is dus eigenlijk abstract.

Openbare Werken blijkt meer gewonnen te zijn voor de lagunering op de linkeroever, terwijl het havenbedrijf een oplossing zoekt op de rechteroever. Het gaat hier echter om hetzelfde probleem. Het zou beter zijn om tot één globale oplossing te komen die alle partijen voldoende schenkt.

Het betreft hier dus een aanzienlijk probleem met vele facetten. Zeker het prijskaartje is niet min. De verantwoordelijkheden van alle actoren moeten worden vastgelegd. De discussie over het wel profiteren van de lusten en het niet willen dragen van de lasten is hier mijns inziens niet op zijn plaats. De poldergemeentes zijn al voor drie vierde van de landkaart verdwenen. Ik nodig iedereen uit om eens te gaan kijken naar het kerkje van Wilmarsdonk, een laatste restant van die poldergemeente in het havengebied. De bevoegde autoriteiten hebben niet het recht om te zeggen dat de poldergemeentes alleen de voorrechten genieten, namelijk de werkgelegenheid, maar weigeren om de lasten te dragen. Dat is het meest cynische argument dat ik de laatste weken heb gehoord. Hoe het slib ontstaat, hoe het kan worden verwijderd, de ontwatering en de uiteindelijke verwerkingsoplossing : dit alles moet het onderwerp uitmaken van één globale studie. Die moet oplossingen bieden die aanvaardbaar zijn voor iedereen, ook op lange termijn. De maximale bescherming van het leefmilieu en de bewaring van de bestaande landschappen moet daarbij voorop staan. Ik nodig iedereen uit om ter plaatse te gaan kijken. Dit is werkelijk een

van de laatste open ruimtes aan de rechterkant van de A12.

Ik kom tot mijn vragen. Ten eerste, bent u als minister van Ruimtelijke Ordening akkoord met de wijziging van het gewestplan zoals door de technische dienst van het Antwerps havenbedrijf wordt voorgesteld ? Die wijziging betekent impliciet dat de ongeschreven regel dat de A12 de natuurlijke barrière vormt tussen het havengebied en de poldergemeentes, wordt doorbroken. Dat kan als gevolg hebben dat die gebieden na lagunering worden beschouwd als opgespoten gebieden en worden gebruikt om de industrie verder naar het noorden te laten uitdeinen. Ten tweede, zult u de nodige alternatieven laten onderzoeken ? Ik denk aan het gebied aan de havenzijde van de A12 of de gebieden op de linkeroever, die ik persoonlijk niet ken.

Vraag drie : overweegt u een betere bescherming van het betrokken poldergebied ? De gewestplannen kunnen bijvoorbeeld worden gewijzigd zodat dit gebied wordt omgevormd tot een waardevol landbouwgebied of tot beschermd landschap. Vier : hoeveel oppervlakte heeft het Antwerps havenbedrijf nodig om in de nabije toekomst het uitgebaggerde slib te kunnen laguneren en waar worden deze gebieden uiteindelijk gepland ? Wat zal de totale kostprijs zijn en hoe zal deze worden verdeeld over het Vlaams Gewest en het havenbedrijf ? Niemand heeft waarschijnlijk de ambitie om het prille Antwerpse havenbedrijf morgen failliet te verklaren, wat een mogelijk gevolg zou zijn indien u beslist om de factuur naar hen door te schuiven.

Ten vijfde, is het niet beter om in een globale aanpak te voorzien in plaats van een abstracte scheiding te maken tussen zoet- en zoutwaterslib ? Vraag zes : hoe ver staan de verschillende wetenschappelijke studies over slibverwerking ? Er is de voorbije jaren nogal wat afgestudeerd, maar ondertussen begint men daadwerkelijk te storten. Er zijn inderdaad studies nodig ; de methodes moeten worden geëvalueerd op hun efficiëntie en kostprijs. Pas daarna mag tot actie worden overgegaan. Ik heb echter het gevoel dat men tot de actie overgaat voor de evaluatie van de studie is afgerond.

En ten slotte : onder welke voorwaarde kunt u een milieuvergunning afleveren voor het storten en laguneren van slib in het betrokken poldergebied te Stabroek, beter bekend onder de naam Ettenhoofse polder ? Dezelfde vraag geldt ook voor de Noordlandpolders te Berendrecht.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : Ik kan mijn interpellatie drastisch inkorten omdat de heer Van Mechelen al een aantal belangrijke dingen heeft gezegd.

De laatste tijd hebben we een nimbyspeltje van groot formaat mogen meemaken in de Antwerpse regio. Enerzijds is er het terechte protest van de mensen in Stabroek. Dat is gericht tegen tijdelijke lagunering van de Ettenhoofse polders, permanente opslag van slib en de bouw van ecologische slibdijken. Dat gebeurt allemaal aan de overzijde van de symbolische lijn De Bond. De mensen zien het terecht als een expansie van de Antwerpse haven.

De Antwerpse gouverneur Paulus is daar gaan fietsen en heeft de mensen van Stabroek gerustgesteld. Men zou over zijn lijk moeten gaan. Hij heeft echter geen inspraak in die materie. Hij heeft dan maar de Noordlandpolder of zelfs de Kabeljauwpolders gesuggereerd. Mijn haren rijzen ten berge als ik dat hoor. Dit soort speltjes zijn af te wijzen. Ze zijn natuurlijk het gevolg van de grote onduidelijkheid die heerst over hoe het probleem ten gronde moet worden aangepakt.

Mijnheer de minister, zonder vooruit te lopen op de procedure van de gewestplanwijziging die nu op stapel staat, en nadien ook het Structuurplan, kan nu al worden gesteld dat het verenigen van de vraagstelling een provocatie is. Het Antwerps havenbedrijf spreekt nu immers in de trant van : laat ons de knoop doorhakken en geef ons een Ettenhoofse polder en al wat er nog bij hoort.

Mijnheer de minister, ik hoop dat u een kort en duidelijk antwoord kunt geven op de vragen. Het is ook belangrijk dat de mensen aan de rand van de Antwerpse haven een duidelijk antwoord krijgen en dat ze worden gerustgesteld. Dergelijke verstrekende beslissingen kunnen of mogen niet op een drafje worden afgehandeld. Daarom vind ik dat de huidige gewestplanwijziging niet op zijn plaats is. Een en ander moet gebeuren in het kader van een structuurplan, waarbij ten gronde over twee grote problemen kan worden nagedacht : de definitieve afbakening van het Antwerpse havengebied en de oplossingen ten gronde voor de vervuiling van de waterbodems en de slibproblematiek.

Ik overloop die twee nog eens kort. De definitieve afbakening van de Antwerpse haven en de erkenning van de Havenweg is essentieel. Die moet integraal deel uitmaken van het proces van structuurplanning, waarbij het havengebied eens en voor-

goed wordt vastgelegd. Dit was ook onze vraag in Antwerpen zelf inzake het masterplan voor de Antwerpse haven.

Aan de sluipende besluitvorming en de ongebreidelde havenexpansie moet een einde komen. We hebben dit in het verleden veel te veel meegeemaakt en we zien hoe ver we intussen in het noorden en in de oostelijke richting zijn opgeschoven. Hetzelfde speelt zich nu ook af op Linkeroever. De mensen in de polderdorpen rond de haven, zowel op de rechter- als op de linkeroever, waar het probleem ook zeer acuut is, moeten eindelijk weten waar ze aan toe zijn. Is hun lot dat van Pietje de leugenaar ? In het najaar komt er wellicht een televisieserie over de bedreigde polderdorpen van indertijd. Is het lot van deze mensen dat van Pietje de leugenaar en diens lotgenoten ? Gaat de geschiedenis van Wilmarsdonk zich herhalen ?

Als de mensen in de polderdorpen protesteren is dit geen uitdrukking van het nimby-syndroom. Het is een terechte vraag om politieke duidelijkheid vanuit het objectieve gegeven dat de open ruimte in de rand van de haven bijzonder schaars en kostbaar is geworden. Wie deze mensen verwijt dat ze enkel opkomen voor de eigen achtertuin, moet eens gaan kijken op de linker- en op de rechteroever hoe deze leefgemeenschappen ingesloten worden door industrie, dokken, kranen, hoogspanningslijnen, auto- en spoorwegen en binnenkort ook nog slibstorten. Ik was gisteren in Kallo op Linkeroever ; als men de toestand daar ziet, gaan de ogen wel open.

Er is voorts dringend nood aan een planmatig beleid inzake slibverwerking als dusdanig. Het is in deze commissie al verschillende keren ter sprake gekomen. Het gaat om een ruimtelijk probleem en ook – misschien wel in eerste instantie – om een milieuprobleem, om een deel van de immense ecologische schuld die we in het verleden hebben opgebouwd en waarvoor we nu een prijs moeten betalen. De ministers van Milieu en Ruimtelijke Ordening dragen hier een grote verantwoordelijkheid.

Er zijn ook alternatieven voor lagunering van slib en voor het immense ruimtebeslag van de slibverwerkingstechniek van de lagunering. Zo is er onder meer de techniek van de mechanische ontwatering van slib, zoals concreet toegepast in de Metaplanen te Hamburg. Deze techniek wordt door het havenbedrijf als te duur van de hand gewezen. Men beschouwt deze techniek enkel inzetbaar voor zeer verontreinigde baggerspecie. Nochtans gaat het over een oplossing die veel minder ruimte

Malcorps

in beslag zou nemen, slechts vijftien hectare in Hamburg.

De groep Arbeid en Milieu berekende in opdracht van het gemeentebestuur van Stabroek in 1995 de meerkost van de mechanische ontwatering. Men stelde inderdaad vast dat die drie tot vier keer hoger lag dan de kost voor lagunering. Als men echter uitgaat van de totale slibverwerkingskost, inclusief de kost voor landschapsbouw of landschapsherstel in de open ruimte die wordt aangesproken, dan blijkt dat de meerkost beperkt wordt tot 50 tot 70 percent, afhankelijk van het al dan niet nemen van bodembeschermingsmaatregelen.

Op basis van dit prijsverschil is een economische-ecologische kosten-batenanalyse wel zinvol. Binnen de Antwerpse metaplant alleen is het probleem van baggerslib niet op te lossen. Andere mogelijkheden gaande van slibzuivering over biologische behandeling – aëroob of anaëroob – thermische ontwatering, hydrocycloon, flotatie, kunnen verder worden onderzocht. Voorwaarde is dat het past in een brongerichte aanpak en dat we geen geld blijven pompen in end of the pipe-oplossingen. Hoedanook rijst de vraag in welke mate de Antwerpse haven aansprakelijk kan worden gesteld voor de graad van verontreiniging van de bovengehaalde baggerspecie in de Schelde en in de havendokken, gezien een groot deel van de vuilvracht vanuit de rest van het Vlaams Gewest en van buiten de Gewestgrenzen wordt aangevoerd. De heer Van Mechelen wees er al op dat het slibprobleem zelf veel te maken heeft met bepaalde landbouwmethoden. Een grootschalig project om baggerspecie te verwerken heeft meer zin als het kadert in een preventief beleid. De vervuiling moet worden voorkomen en er moeten garanties worden geboden zodat het slib in de toekomst aan bepaalde kwaliteitseisen zal voldoen. Enkel in een dergelijk kader is eindverwerking, wat ons betreft, bespreekbaar. Ik verwijs naar de derde nota Waterhuishouding in Nederland, waar duidelijke eindtermen worden vooropgesteld voor de kwaliteit van waterbodems enerzijds en voor de kwaliteit van baggerspecie en het hergebruik ervan anderzijds.

Wij zijn geconfronteerd met een beleid waarin het Vlaams Gewest mee verantwoordelijkheid opneemt voor de kost van de historische vervuiling waarmee de Antwerpse haven wordt opgezadeld. Ik heb al een tijdje geleden het beleidsplan Plantsoenering Waterbodems beneden-Zeeschelde toegestuurd gekregen van de heer Strubbe. Het plan dateert van februari 1995. Alle mogelijke proble-

men en oplossingen staan daar op een rijtje. De tijd van studeren is stilaan voorbij. Er moeten knopen doorgehakt worden. Wat dat betreft, kan ik de mensen van de haven volgen. De oplossing die zij verkiezen kunnen wij hoegenaamd niet steunen. Ook onze vertegenwoordigers in het havenbedrijf zelf zullen die daar niet steunen.

MINA 2 stipuleert dat er een inventaris moet worden opgemaakt van verontreinigde waterbodems in Vlaanderen. Er is niet concreet aangegeven hoe het probleem zal worden opgelost. Wanneer komt men nu met een concrete planning voor de boeg waarin garanties zitten vervat dat bijkomende verontreiniging wordt voorkomen en dat de historische verontreiniging binnen afzienbare tijd wordt afgebouwd, en dat zonder buitensporige aanspraken te maken op open ruimte ? Zal het Vlaams Gewest mee verantwoordelijkheid opnemen om een oplossing voor het slibprobleem in Antwerpen of op andere plaatsen waar dit probleem zich stelt, mee te financieren ? Is men bereid een deel van de kost van deze historische vervuiling enerzijds en diffuse vervuiling anderzijds op te nemen ? Wordt er gezocht naar mogelijkheden om de vervuilingkost te verhalen op de veroorzakers volgens het principe van de vervuiler betaalt ? Kan de minister instemmen met het laguneren van slib waardoor talloze hectaren kostbare landbouwgrond verloren gaan of steunt hij het principe van toepassing van mechanische verwerking ?

Zijn er initiatieven genomen om vanuit het gewest mechanische verwerking mee te steunen en te financieren ? Erkent de minister als principe dat de activiteiten van de Antwerpse en van de andere havens in de feiten binnen bepaalde grenzen moeten blijven ? Vindt hij in die optiek oplossingen ten oosten van de havenweg in Antwerpen verdedigbaar ? De meest nijpende vraag is nu van belang in het kader van het gewestplan. Zal de beslissing worden genomen om slib te gaan storten ten oosten van de havenweg, aan de Ettenhoofse, de Noordland-, de Kabeljauwpolder, of elders.

De voorzitter : De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris : Ik kan al een aantal vragen van de heer Van Mechelen beantwoorden. Als ik goed ben ingelicht, hebben we jaarlijks in de Antwerpse haven zelf 1.650 kubieke meter aan slib en in de beneden-Schelde 2.000.570 kubieke meter slib. Dat is heel wat. Als we dat willen verwerken dan hebben wij 170 tot 240 hectaren nodig voor de komende tien jaren. Die hectaren die worden door het havenbedrijf ten dele op linkeroever gevonden, namelijk in de Doelpolder en in de St-Anna-

Penris

polder. Dat volstaat niet, er moet dus nog naar andere laguneringsgebieden worden gezocht, meer speciaal op de rechteroever.

De Heer Van Mechelen en ook de heer Malcorps suggereren om hiervoor het gebied ten westen van de A12 te nemen. Tegen die site pleiten een aantal elementen maar voornamelijk de beperkte oppervlakte en ook het feit dat dit terrein is voorbehouden voor de inplanting van een distributiezone. Ik ben zelf actief in het havenbedrijf en zit met de hele problematiek een beetje verveeld. Ik kan begrip opbrengen voor de argumenten die de mensen van Stabroek en omstreken naar voren brengen. Mijnheer Malcorps, ik zal met uw collega's in de raad van bestuur tegen een wijziging van het gewestplan stemmen. Wij moeten wel een alternatief aanbrengen. Dit kan mijns inziens enkel in mechanische verwerking worden gevonden. Het is een systeem dat in Hamburg wordt gehanteerd. Daar hangt een prijskaartje aan vast en de kernvraag in dit debat zal zijn of het gewest die kost wilt dragen. Het havenbedrijf voelt zich hiervoor niet verantwoordelijk en is van mening dat het slib vanuit het binnenland komt. Het is niet de haven die het slib aanmaakt. Het gaat dus om kosten waarvoor de gehele maatschappij zal moeten opdraaien. In hoeverre bent u, en uw regering, bereid om die kosten te dragen ?

Ik heb ook nog een kleine suggestie. Er is hier al veel gepraat over het slib, ook over de mechanische methode om het te verwerken. Het zou misschien interessant zijn als de commissie ter plaatse, in Hamburg, eens zou gaan bekijken wat die mechanische verwerking nu precies inhoudt. We hebben de reis naar Londen gemist ; misschien kunnen we dat dan goedmaken.

De voorzitter : U maakt hier een interessante suggestie. Ik wil wel zeggen dat ik niet verwacht dat iedereen die met het Antwerps havenbedrijf is begaan, hier een toelichting geeft bij zijn stemgedrag. We moeten in deze commissie de materie in een breder kader plaatsen, en de antwoorden van de minister op onze vragen onderzoeken. Daarna kunnen dan eventueel nog replieken worden gegeven.

Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Mijnheer de voorzitter, verschillende commissarissen wijzen er terecht op dat de Antwerpse haven is opgezadeld met een levensgroot slibprobleem. Dat is een vast gegeven.

Ik zou er echter geen vrede mee kunnen nemen als we ons zouden beperken tot het louter vaststellen van deze benarde situatie.

Om de leefbaarheid van de Antwerpse haven te garanderen, zijn er dringend ingrijpende maatregelen nodig. Op basis van de voorstellen die waren geformuleerd in het ontwerp van het beleidsplan Sanering waterbodembeneden zeeschelde, heeft de Vlaamse regering op 19 december 1996 een aantal beslissingen genomen over de behandeling en de verwerking van de onderhoudsbaggerspecie uit de Beneden zeeschelde en de Antwerpse havendokken. Dit ontwerp van beleidsplan was opgesteld door een ambtelijke werkgroep, bestaande uit ambtenaren van de administratie milieu-, land-, natuur- en waterbeheer ; van de administratie waterwegen en zeeuwen ; van de administratie ruimtelijke ordening, huisvesting, monumenten en landschappen ; en uit vertegenwoordigers van de overheidsinstellingen OVAM, VMM en het Instituut voor Natuurbehoud.

Door middel van deze beslissingen heeft de Vlaamse regering zich akkoord verklaard met het voorstel in het ontwerp van beleidsplan om de onderhoudsbaggerspecie – voornamelijk slib – na verwijdering van de waterbodembeneden zeeschelde eerst te ontwateren en te consolideren in laguneringsvelden. Daarna moet de specie definitief worden geborgen in bergingszones aan land. Het laguneren wordt aanzien als een tijdelijke oplossing om een termijn van tien tot vijftien jaar te overbruggen. Er wordt aangevaard dat dit procédé zou worden toegepast voor zowel de onderhoudsbaggerspecie uit de Beneden zeeschelde, als voor deze uit de Antwerpse havendokken.

De in het ontwerp van beleidsplan voorgestelde inplanting van laguneringsvelden in het haven- en industriegebied van de linkeroever van de Schelde, waarin de baggerspecie uit de Beneden zeeschelde zal worden behandeld, is goedgekeurd. De voorgestelde inplantingsplaatsen op de rechteroever, waaronder de Ettenhoofse polder en de Noordlandpolder, bestemd voor de baggerspecie uit de Antwerpse havendokken, zijn echter door de Vlaamse regering voorlopig niet weerhouden.

Ik kreeg als minister bevoegd voor openbare werken de opdracht om het overleg met de stad Antwerpen te organiseren met het oog op het afsluiten van een samenwerkingsakkoord over de gelijktijdige sanering van de bodem van de Beneden zeeschelde en die van de Antwerpse havendokken. Bedoeling is hierover een voorstel met eventuele budgettaire implicaties ter goedkeuring aan de

Baldewijns

Vlaamse regering voor te leggen. In combinatie hiermee moeten gemotiveerde voorstellen worden geformuleerd over een tijdelijk geschikte inplanting van de laguneringsvelden op de rechteroever. Ook die voorstellen moeten ter goedkeuring aan de regering worden voorgelegd. De inplanting van die laguneringsvelden moet bij voorkeur in het havengebied worden gesitueerd. Bij dit overleg zullen de bevoegde afdelingen van de departementen EWBL en LIN worden betrokken.

Tevens zijn de ministers bevoegd voor het leefmilieu en het economisch beleid, belast met de samenstelling van een projectteam dat een ontwerp van meerjarenprogramma ter realisatie van de andere voorstellen van het ontwerp van beleidsplan moet opstellen. Tot die voorstellen behoren onder meer de aanduiding van de definitieve bergingsplaatsen voor het ontwaterd slib, en de voorstellen voor het ecologisch herstel en het duurzaam behoud van de gesaneerde toestand van het Schelde-estuarium.

Dit ontwerp van meerjarenprogramma moet eveneens een voorstel bevatten voor een kostenverdeling tussen de begrotingen van Openbare Werken enerzijds, en van Leefmilieu anderzijds. Die kostenverdeling moet gebeuren op basis van kwantificeerbare indicatoren.

De bevoegde ministers hebben reeds het initiatief genomen tot de samenstelling van het door de Vlaamse regering gevraagde projectteam. Dit projectteam heeft reeds tweemaal vergaderd. Hierbij werden verschillende werkgroepen opgericht die elk een bepaald aspect van de complexe slibproblematiek zullen bestuderen, en die de nodige voorstellen aan de projectgroep zullen overmaken. De projectgroep treedt op als stuurgroep voor de werkzaamheden van de werkgroepen, en zal bovendien een gecoördineerd voorstel aan de Vlaamse regering voorleggen.

De opdrachten van de diverse werkgroepen behelzen onder meer : een samenwerkingsakkoord en een ontwerp van kostenverdeling tussen het havenbedrijf en het gewest ; voorstellen voor het laguneren en het bergen van de onderhoudsbaggerspecie op de rechteroever ; en een grondige studie over de locaties voor de definitieve berging van het ontwaterd slib. Dat laatste betreft bijvoorbeeld de kleiputten van Steendorp ; de kleiput van de NV Gralex te Kruibeke ; de bufferzones rond het haven- en industriegebied op de linkeroever ; en de randen van het havengebied op de rechteroever.

Andere opdrachten zijn onder meer het uitwerken van informatiecampagnes ; het voorstellen en coördineren van inspanningen voor een ecologisch herstel en een duurzame ontwikkeling van de Benedenzeeschelde ; de inplanting en uitrusting van de laguneringsvelden op de linkeroever van de Schelde ; en het verder bestuderen van de alternatieve slibbehandelingstechnieken.

Aan de hand van wat ik hier heb gezegd, wil ik nu ingaan op de concrete vragen van de heer Van Mechelen. Zijn eerste vraag gaat over het gewestplan. Ook zijn tweede vraag heeft daarmee te maken. Het gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen heeft tot op heden – en ik wik mijn woorden – officieel geen initiatief genomen tot het inleiden van een administratieve procedure tot wijziging van het Gewestplan voor slibverwerkingsactiviteiten in de zones op de rechteroever die hiervoor in het ontwerp van beleidsplan werden voorgesteld. Tijdens de behandeling van het ontwerp van beleidsplan, op 19 december 1996, heeft de Vlaamse regering hierover evenmin een beslissing genomen. De voorstellen voor de inplanting van laguneringsvelden op de rechteroever worden opnieuw kritisch onderzocht. Volgens de opdracht van de Vlaamse regering zullen de laguneringsvelden bij voorkeur in het havengebied, op de rechteroever, ingeplant worden. Dat betekent dat inplantingsalternatieven aan de havenzijde van de A12 – eventueel in een aantal kleinere locaties – dienen onderzocht te worden. In dit onderzoek zal eveneens de mogelijkheid worden bekeken om de baggerspecie uit de Antwerpse havendokken te laguneren op de linkeroever.

In een derde vraag wordt gepeild naar eventuele maatregelen om de bepolderde gemeenten te beschermen in een gewijzigd gewestplan. Ik wil hier uiteraard verwijzen naar mijn antwoord op de eerste twee vragen. Ik kan dus stellen dat vandaag nog geen voorstellen ter tafel liggen voor het wijzigen van het gewestplan, noch voor het betrokken poldergebied. Men zou de discussie daarover op dit ogenblik kunnen afdoen als voorbarig.

In een vierde vraag wordt over de vereiste oppervlakten gesproken. Volgens de berekeningen is voor het laguneren van de baggerspecie uit de dokken op de rechteroever minimaal een terrein van 150 hectare nodig. We kunnen daarover natuurlijk – ten belope van een tiental hectaren – van mening verschillen, mijnheer Penris. In die berekening zijn begrepen : de netto-oppervlakte van de velden ; de randdijken en de afwateringsgrachten ; de toegangs- en bedieningswegen ; en een bezinkingsbekken voor het aflopend perswater. De studie van de

Baldewijns

kostprijs van de slibverwerking en het formuleren van voorstellen voor een eventuele kostenverdeling tussen het Vlaams Gewest en het havenbedrijf, is een opdracht van de werkgroepen.

In een vijfde punt dringt de heer Van Mechelen erop aan dat zou worden voorzien in een globale aanpak. Ik meen dat dit reeds is gebeurd. Het beleidsplan inzake de sanering van de waterbodem van de beneden-Schelde richt zich specifiek op de problematiek van de beneden-Zeeschelde en de Antwerpse havendokken. De jaarlijks te verwijderen slibhoeveelheden zijn aanzienlijk. Ook daar kunnen andere inschattingen worden gemaakt. Slechts 650.000 ton mag worden vooropgesteld. De prognoses tonen aan dat deze hoeveelheid in de loop van de volgende jaren niet beduidend, maar slechts geleidelijk zou kunnen worden verminderd, mits het nemen van belangrijke ecologische en duurzame maatregelen in het opwaartse deel van het Scheldebekken. Als gevolg van jaarlijkse slibbemonsteringscampagnes is vastgesteld dat de verontreinigingsgraad beperkt tot matig is. Bovendien heeft men vastgesteld dat de kwaliteit van het slib sedert een aantal jaren gestadig verbetert. Het slib dat zich afzet in de haven en de beneden-Zeeschelde is voornamelijk van fluviale oorsprong. Het maritieme slib vormt hiervan slechts een fractie. Uiteraard moeten beiden samen worden verwerkt.

In een zesde vraag wenst de heer Van Mechelen te weten hoever het staat met de verschillende wetenschappelijke studies over slibverwerking. Een van de werkgroepen heeft de opdracht gekregen om nieuwe slibverwerkingsprocédés en alternatieve slibbehandelingstechnieken te bestuderen en de resultaten van reeds uitgevoerde onderzoeken te bundelen en te beoordelen. De studie van alternatieve slibverwerkingsprocédés richt zich momenteel op de mogelijke toepassing van de volgende technieken. Ten eerste wil men ter vervanging van het laguneren mechanische slibverwerkingsinstallaties en restwarmte van industriële activiteiten aanwenden voor de versnelde droging van de baggerspecie. Vervolgens wil men ter vervanging van het laguneren en het bergen, producten vervaardigen die kunnen worden aangewend in de bouwnijverheid en die dus commercialiseerbaar zijn. Hierbij wordt gedacht aan de productie van grint en kleigranulaat. Elk van deze alternatieve technieken vereist de bouw van nieuwe industriële installaties. Men kan er bijgevolg niet op rekenen dat ze op korte termijn het huidige verwerkingsprocédé, bestaande uit het laguneren en de definitieve berging, zullen kunnen vervangen.

De zevende vraag betreft de voorwaarden waaronder men eventueel een milieuv vergunning kan verlenen. De clausules van de milieuwetgeving bepalen dat de aflevering van een milieuv vergunning tot de provinciale bevoegdheid behoort. De bestendige deputatie oordeelt over een milieuv vergunningsaanvraag op basis van ingewonnen adviezen en ingediende bezwaarschriften. Ik moet daar dus niet zelf over oordelen.

De heer Malcorps sluit zich grotendeels aan bij de analyse van de heer Van Mechelen. Hij heeft echter ook een aantal specifieke vragen, bijvoorbeeld inzake het globale beleidsplan dat terzake noodzakelijk is. Ik meen daarop te hebben geantwoord. Ik wil er wel aan toevoegen dat de administratie de opdracht heeft gekregen om een beleidsplan op te stellen voor elke waterloop en elk bekken. Deze beleidsplannen zullen de nodige indicaties geven voor de verdere studie, de beperking van de verontreiniging en het verwerkingsprocédé. Het geheel zal stroken met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en de bijbehorende uitvoerings- en gewestplannen.

De heer Malcorps vraagt eveneens of we bereid zijn samen onze verantwoordelijkheid op te nemen. In de Antwerpse regio bestaat een slibprobleem in de beneden-Zeeschelde en de Antwerpse havendokken. Rekening houdend met de gestadige verbetering van de slibkwaliteit, is de verwijdering van het slib in Antwerpen in eerste instantie een nautische noodzaak. Elders, bijvoorbeeld in de Gentse Kanaalzone of in het Schijn, is de vervuiling van het slib een belangrijk aandachtspunt. De beneden-Zeeschelde valt onder de bevoegdheid van het Vlaams Gewest. Het Vlaams Gewest is dan ook verantwoordelijk voor de slibproblematiek in de beneden-Zeeschelde. Hetzelfde geldt voor andere waterlopen die onder dezelfde bevoegdheid vallen. In de haven zet zich voornamelijk Scheldeslib af ten gevolge van een migratie van Scheldewater doorheen de ze sluizen bij de versassing van de schepen. Ook in dit verband zullen de reeds genoemde werkgroepen een regeling uitwerken.

De volgende vraag betreft de studie van de nieuwe technieken. In het antwoord op deze vraag heb ik ook geantwoord op de vragen van de heer Van Mechelen. Ik wil evenwel toevoegen dat er bij toepassing op het Antwerpse slib van de mechanische slibverwerking volgens het Hamburgse procédé, niet voldoende verdichting optreedt. Na de eerste mechanische verdichting is dan ook een verdere beperkte lagunering noodzakelijk. De specifieke werkgroep zal de nodige voorstellen formuleren

Baldewijns

voor verder onderzoek en voor de uitvoering hiervan.

Ik hoop dat ik hiermee heb geantwoord op de bezorgdheid van de aanwezige commissieleden. Ik blijf de bekommernis over de problemen met slib delen. We kunnen die niet voor ons uitschuiven. Ik wil dan ook de eerste passus van de uiteenzetting van de heer Malcorps herhalen : het is noodzakelijk dat dit probleem globaal wordt aangepakt.

De voorzitter : De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen : Op een ogenblik dat we in de commissie Leefmilieu een debat voorbereiden over het decreet op het natuurbehoud, waarin de GIN's, de VIN's, de GENO's en de IVON's op ons afkomen, zou ik toch willen pleiten voor een meer offensieve houding van de Vlaamse regering. U stelt me gerust wanneer u zegt dat we vandaag op de rechteroever, de rechterkant van de A12, een standstillprincipe in acht nemen. We willen echter dat dit principe ook morgen wordt gehanteerd. Het element dat in het decreet op het natuurbehoud het meest naar voren komt, is dat een standstill het minimum is wat we voor het leefmilieu in Vlaanderen kunnen doen. Als u echter de huidige intenties laat doorgang vinden, verliest u morgen opnieuw 276 hectare.

Het antwoord van de minister was zeer omstandig, maar er ontbreekt één element : de timing. De werkgroepen zijn bezig. Er moet worden onderhandeld, waarbij het nogmaals om veel geld zal gaan. Zonder er misbruik van te maken, moeten we ons aansluiten bij de gevoelens van de bevolking. Men wil rechtszekerheid. Dat gevoel leeft in een poldergemeente als Stabroek met zo een 20.000 inwoners, maar is ook te vinden in Berendrecht, Zandvliet, Hoevenen, Kapellen, enzovoort. Men denkt daarbij ook aan wat met het Leugenbergcomplex gaat gebeuren. Maar dat is misschien stof voor een volgende interpellatie. Men is hoe dan ook ongerust door dat gebrek aan rechtszekerheid. We vragen ons af wat ons boven het hoofd hangt. Ik wil de minister dan ook vragen of hij een timing kan geven.

U zegt dat de milieuvergunning moet worden afgeleverd door de provinciale overheid. Dat is evident. Maar het is even evident dat wij het risico lopen dat men daartegen een beroep aantekent. En die kans is groot. Zo zal men uiteindelijk toch een beroep moeten doen op de Vlaamse regering.

Mijnheer de minister, net zoals de heer Malcorps al heeft gezegd, mag u dit niet opvatten als een nimby-syndroom – stort het waar u wilt, maar niet bij ons. We moeten op een verantwoorde manier nagaan waar we dit gaan storten. Daarbij moeten we naast de kostprijs ook de factor leefmilieu voorop stellen. Dit moeten we voor ogen moeten houden als we het decreet Natuurbehoud zullen bespreken.

De voorzitter : De heer Malcorps heeft het woord.

De heer Johan Malcorps : In het kader van de gewestplanwijziging is dit op zeer korte termijn eigenlijk niet aan de orde. Wie nu paniek zaait in de Antwerpse rand rond de haven, heeft ongelijk. Er wordt, en hier heb ik op aangedrongen, ten gronde nagedacht over een aantal dingen.

Zeer belangrijk is tevens dat de Vlaamse regering het standpunt inneemt – men kan er jammer genoeg nog geen einduitspraak over doen – dat men niet ten oosten van de Havenweg naar oplossingen zoekt. Ik overweeg een motie in te dienen, maar ik wil de tekst nog eens grondig nalezen. Het is belangrijk dat het Vlaams Parlement aan de mensen ter plekke duidelijk een signaal geeft dat het geen slibstort wil in Stabroek of in Zandvliet.

De voorzitter : De heer Lauwers heeft het woord.

De heer Herman Lauwers : Mijnheer de voorzitter, ik wil eigenlijk alleen de vraag van de heer Van Mechelen versterken, want ik had dezelfde opmerking bij het antwoord van de minister, dat inderdaad aangeeft in welke richting hij wenst te zoeken.

Er is ook nog de vraag over de timing. Ik geloof niet dat we veel tijd hebben vermits het verwerken van het slib samenhangt met de uitdieping van de Schelde, waarvan men aandringt om dit zo snel mogelijk te doen. Men zal dus spoedig moeten aangeven waar men met het slib naar toe wil op zeer korte termijn, en ook op lange termijn.

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Mijnheer de voorzitter, ik zou een retorische vraag willen stellen : wie zaait hier paniek ?

Laten we daar echter niet over polemiseren. Essentieel in deze replieken is de vraag welke timing er wordt vooropgesteld voor het werk dat nu wordt geleverd door de verschillende werkgroe-

Baldewijns

pen terzake. U zult begrijpen dat dit een opdracht is die zich over langere termijn uitstrekt, maar waarvan wij in de loop van dit jaar al deelrapporten mogen verwachten.

De inherzieningstelling van het gewestplan Antwerpen wordt alleszins voor het zomerreces in het vooruitzicht gesteld, dus zeer binnenkort.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heren Penris en Huybrechts, door de heer Van Mechelen en door de heer Malcorps werden tot besluit van deze interpellaties met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Ludo Sannen tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de toepassing en uitvoering van de omzendbrieven RO 93/01 betreffende de BPA's welke afwijkingen inhouden ten opzichte van de gewestplannen en RO 97/01 in verband met het BPA zonevreedde bedrijven

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Sannen tot de heer Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, over de toepassing en uitvoering van de omzendbrieven RO 93/01 betreffende de BPA 's welke afwijkingen inhouden ten opzichte van de gewestplannen en RO 97/01 in verband met het BPA zonevreedde bedrijven.

De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, op 23 juni 1993 heeft het Vlaams Parlement bij decreet de uitzonderingsreglementering over de zonevreedde bedrijven weer ingetrokken. Het was een onderdeel van het zogenaamde minidecreet. Deze uitzonderingsreglementering was verworden tot een soort van algemeen recht voor zonevreedde

bedrijven om met ongeveer 100 percent te kunnen uitbreiden. De facto was het dus indirect een erkenning van een soort van vestigingsrecht voor de bedrijven in dit zonevreedde gebied. Deze reglementering was oorzaak van heel wat juridische tegenstrijdigheden met andere reglementeringen. Het was dus een goede zaak dat deze onvolmaakte reglementering verdween.

Voor zonevreedde bedrijven was de enige overblijvende uitweg op het vlak van de ruimtelijke ordening de opmaak van een BPA dat afwijkt van het gewestplan. Op zichzelf is dit een verstrenging omdat het bedrijf niet meer centraal staat maar wel de ruimtelijke kwaliteit van de hele omgeving. Het is ook strenger omdat de motivatieplicht strikter is op basis van een aantal arresten van de Raad van State. Zo moet de noodzaak van afwijking worden bewezen vanuit het standpunt van de nog geldende bestemming die achterhaald moet zijn. De betrokken overheden kunnen zich niet meer verschuilen achter het feit dat ze door een verguningsaanvraag gebonden zouden zijn. Ze moeten nu zelf hun verantwoordelijkheid opnemen.

Als dit op een ernstige manier gebeurt vanuit de zorg voor de ruimtelijke draagkracht van een ruimere omgeving, dan kan deze werkwijze in een aantal gevallen van bedachtzame verweving verantwoord zijn. Alleen leert het verleden dat ook hier een wildgroei niet uitgesloten was. Getuige hiervan het feit dat de Vlaamse regering ooit heeft moeten beslissen om een moratorium in te stellen voor de BPA's die afweken van het gewestplan.

Na de schrapping van het minidecreet oordeelde de Vlaamse regering dat een versoepeling van dit moratorium opportuun was. Dat was een beslissing van 23 september, weergegeven in een omzendbrief van 10 november 1993 van de toenmalige minister van Ruimtelijke Ordening. Daarin werden duidelijke richtlijnen gegeven voor dergelijke BPA's. Deze omzendbrief behandelde alle afwijkingen, dus niet enkel voor zonevreedde bedrijven.

Wat zonevreedde bedrijven betrof, waren echter volgende punten belangrijk. Binnen de afgebakende perimeter van de harde functies van een gewestplan is een functieverandering van de ene harde functie naar de andere door middel van een afwijkend BPA aanvaardbaar. Een omvorming van een zachte functie naar een harde functie in de open ruimte moet met de grootste omzichtigheid worden benaderd, stelt men. Enkel bestaande vergunde functies kunnen binnen een globale benadering en niet bij vervanging van een functie of een

Sannen

bedrijf. Essentieel was dus de globale benadering op gemeentelijk vlak. Dit moest gebeuren via de opmaak van een globale inventarisatie van bedrijven in de open ruimte van een gemeente of een kern : hoeveel bedrijven, welke problemen, uitbreidingsbehoeften en dergelijke.

Uw nieuwe omzendbrief van 27 februari 1997, mijnheer de minister, gaat op deze weg verder maar heeft wel een andere teneur, lijkt me. Hij behandelt enkel de zonevreemde bedrijven en wekt eerder de indruk dat regularisatie van de huidige vestigingsplaats in het verschieft ligt. We hebben problemen met volgende aspecten van de omzendbrief, namelijk het tijdstip ervan, de pure sectorale benadering en de overbodige voorkeursbehandeling die erin wordt opgenomen. Daarnaast zijn er nog een hele reeks onduidelijkheden en vragen. Deze onduidelijkheden kunnen trouwens op termijn leiden tot verschillende interpretaties en daardoor misschien ook tot ongelijke behandeling naargelang de regio.

De timing is duidelijk discutabel, want we zitten in een eindfase van de besluitvorming rond het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen. De omzendbrief komt er amper zes maanden voor de definitieve vaststelling ervan door de Vlaamse regering. Opvallend is dat een aantal verbanden met het ontwerp van het ruimtelijk structuurplan ontbreken. Bovendien is het de bedoeling dat de gemeenten zelf een gemeentelijke structuurplanning maken. Het lijkt toch logisch dat een globale benadering van de bedrijfsvestigingen in de gemeenten een van de belangrijke onderdelen wordt van het op te maken structuurplan en daar niet op voorhand van kan worden losgekoppeld.

Amper veertien dagen na het verspreiden van de omzendbrief over de zonevreemde bedrijven hebt u een omzendbrief naar de gemeenten verzonden over de opmaak van het ruimtelijk structuurplan in deze gemeenten. Wat dat betreft, zie ik niet dadelijk het verband tussen de twee of lijkt het ene een beetje los te staan van het ander.

Een tweede euvel van deze omzendbrief is dat deze een pure sectorale benadering bevat, gericht op regularisatie en uitbreiding. Mijnheer de minister, dit blijkt zeer duidelijk uit uw stelling dat te weinig gemeentes een initiatief tot opmaak van een afwijkend BPA hebben genomen, ook al is de situatie voor vele bedrijven acuut. Om dit op te lossen stelt u prompt een sectoraal BPA voor. In feite wordt daarmee enkel een procedure

geschetst. De enige inhoudelijke indicatie betreft een aantal beoordelingsprincipes uit het ontwerp van RSV, die de verweving van functies nogal absoluut naar voren schuiven. Harde functies als bedrijvenactiviteiten zijn onzes inziens vooral een zaak van de bebouwde omgeving, en niet zozeer van de open ruimte. Daar blijft dit hoe dan ook problematisch. De verweving van functies moet daar beperkt blijven tot de eigen, zachtere functies van de open ruimte.

In die zin zijn de opgenomen beoordelingsprincipes voor dit aspect zeer onvolmaakt met betrekking tot de open ruimte. Bovendien moeten ze, zelfs binnen de bebouwde kom, behoedzaam worden toegepast. De gemeente wordt terzake wel een classificatie of een manier van indelen aangereikt. Alleen is onduidelijk welk bedrijf tot welke categorie kan behoren, en om welke redenen. De kans dat gemeentebesturen daarover een nogal soepele mening hebben, is reëel. Het verleden heeft dat duidelijk aangetoond.

Zo wordt het probleem verschoven naar het einde van de rit, waar hopelijk niet automatisch het diploma wordt behaald. Blijkt dan inderdaad dat de administratie Ruimtelijke Ordening en de minister veel strenger oordelen, dan kan de gemeente haar huiswerk overdoen, maar zal de frustratie bij velen nog groter worden. De minister zal dan alleen tijdwinst hebben geboekt. De druk van onderuit zal echter niet worden verlicht. Daarna zullen de vragen van de gemeente als een boemerang terugkomen.

Bijkomend begrijpen we niet waarom deze BPA's voorrang moeten krijgen. De nu reeds voorziene strikte termijnen moeten kunnen volstaan voor een problematiek die reeds langer bestaat en naar termijnen perfect inschatbaar was en is. Uitbreidingen en vervaldata van exploitatievergunningen komen nooit uit de lucht vallen.

Tot slot werpt de omzendbrief meer vragen op dan hij oplost. Veel zaken zullen nadere invulling vergen door de administratie Ruimtelijke Ordening. Daardoor zullen gemeentes en bedrijven wel eens op een verkeerd been kunnen worden gezet. Al dan niet bewust zullen ze de voor hen meest geschikte interpretatie zoeken en toepassen. Dit kan leiden tot verschillen in toepassing, afhankelijk van de betrokken buitendienst. De vraag is uiteraard of een omzendbrief waarbij nog veel uitleg nodig is, wel een goede omzendbrief is.

Mijnheer de minister, ik heb een aantal concrete vragen. In uw omzendbrief schrijft u dat slechts

Sannen

een beperkt aantal gemeentes op de vorige omzendbrief is ingegaan. Ik veronderstel dat u ons wat meer achtergrondinformatie kunt geven omtrent de toepassing van die vorige omzendbrief. Wat is de omvang van de door de Vlaamse regering goedgekeurde afwijkende BPA's in opvolging van de omzendbrief 93/01 ? Om welke grootteordes gaat het bij de bestemmingswijzigingen ? Omwille van welk specifiek knelpunt in de toepassing van de vorige omzendbrief is daarom beslist tot deze nieuwe omzendbrief ?

Ten tweede, een aantal verbanden met het ontwerp van RSV zijn onduidelijk of onvoldoende behandeld. Waarom geeft de omzendbrief niet het advies om de problematiek in haar geheel te behandelen in het kader van een versneld opstarten van de opmaak van een gemeentelijk structuurplan ? Dit zou kunnen leiden tot een sectoraal uitvoeringsplan voor bedrijventerreinen, dat alle bedrijfsbestemmingen omvat. Zal bij de opmaak en de behandeling van deze sectorale BPA's het al dan niet behoren tot een economisch knooppunt een rol spelen ? Zijn deze sectorale BPA's verder te beschouwen als lokale bedrijventerreinen ? Wanneer vormen ze een onderdeel van de 500 hectare, bestemd voor bedrijventerreinen voor historisch gegroeide bedrijven ?

Ten derde, om vooraf geen misverstanden te creëren, is het belangrijk te weten op basis van welke inhoudelijke criteria de minister zal beoordelen hoe de gemeenten de bedrijven in verschillende categorieën hebben opgedeeld. Op basis daarvan zal immers al dan niet de instemming volgen met de voorgestelde afwijking van het gewestplan. Deze criteria zijn nu niet bekend, of ze blijken alleszins niet uit de omzendbrief. Hoe zal de minister vermijden dat de beoordeling door de diverse ambtenaren en de provinciale buitendiensten ook hier uiteen zal lopen ?

Ten vierde, wat moeten we ons voorstellen bij een sectoraal BPA ? Om welk type van BPA gaat het ? Volgens artikel 15 moet er rekening worden gehouden met het nieuwe coördinatiedecreet en met minimale voorschriften. Zou een sectoraal BPA niet alle bedrijfsbestemmingen moeten omvatten ?

Ten vijfde, in de omzendbrief wordt een keer de bovengrens van 5 hectare vermeld. Daarboven moet een bestemmingswijziging gebeuren via een wijziging van het gewestplan. Uit de tekst is onduidelijk of deze bovengrens geldt voor elk zone-

vreemd bedrijf apart, of integendeel geldt voor de totaliteit van alle voorgestelde bestemmingswijzigingen samen.

Ten zesde, waarom is er een procedurele voorangsregeling ? Dit zijn geen eenvoudige dossiers ; men mag dan ook geen overhaaste beslissingen nemen. Mijnheer de minister, kunt u eigenlijk wel met een omzendbrief termijnen opleggen die wettelijk niet zijn vastgelegd en daaraan conclusies koppelen over het al dan niet gunstig zijn van het advies ? Dit geldt, bijvoorbeeld, voor het advies over het voorontwerp van de bevoegde commissie. Terzake is er geen termijn bepaald in artikel 18. Bovendien moet men zelfs het slechtste en meest onoordeelkundige plan binnen een periode van zestig dagen in een ontwerp omzetten, om het daarna onmiddellijk aan de eerstvolgende gemeenteraad voor te leggen. Dit lijkt echt wel op kunst- en vliegwerk voor toch wel niet-onbelangrijke en complexe dossiers.

Ten slotte, de omzendbrief geeft aanleiding tot heel wat problemen in verband met de toepassing ervan in de steden en in de bebouwde omgeving. De vraag is of een sectoraal BPA het uitgelezen instrument is om een bedrijf binnen de bebouwde omgeving – dus binnen een woongebied – te laten uitbreiden. Moet de aandacht niet meer uitgaan naar de relatie met de omgeving dan louter naar de bestemmingswijziging zelf ? De vraag is bovendien hoe steden een sectoraal BPA moeten opvatten. Hoe moet het begrip – gedeelte van een gemeente – worden ingevuld ? Hoe wordt daar dan de bovengrens van 5 hectare op toegepast, per deelgebied of voor de hele stad ? Loopt men niet het gevaar dat deze omzendbrief, wegens de schaal in de steden, bijna ontoepasbaar wordt ? Komen er eventueel nog aangepaste richtlijnen of komt er een aparte omzendbrief voor de steden, zoals ik onlangs nog heb gehoord ?

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Mijnheer Sannen, ik zal een poging doen om al uw vragen te beantwoorden. U stelde voor om een evaluatie te maken van de omzendbrief 93/1. Cijfers over de omvang van de toepassing van deze omzendbrief zijn niet voorhanden. Het toepassingsveld van deze omzendbrief is evenwel zeer ruim. De omzendbrief 93/1 betreft immers zowel de mogelijke uitbreiding van zonevreemde woningen als deze van zonevreemde bedrijven. Daarnaast zijn ook meerdere bestemmingswijzigingen van lokaal belang – bijvoorbeeld voetbalvelden, lokale bedrijventerrei-

Baldewijns

nen en zones voor openbaar nut – het voorwerp van deze omzendbrief. Globaal kan wel worden gesteld dat vooral BPA's voor recreatieve voorzieningen – bijvoorbeeld voetbalvelden – werden opgesteld in toepassing van deze omzendbrief. De aanleiding van de omzendbrief 97/1 was enerzijds de vaststelling dat de uitbreiding van zonevreemde bedrijven een wezenlijk probleem vormt. We kunnen dat niet ontkennen. Anderzijds was er de vaststelling dat de gemeenten te weinig gebruik maakten van het aangewezen middel om deze problematiek op te lossen, namelijk het opstellen van een BPA.

In de omzendbrief wordt expliciet de band gelegd met de ontwikkelings- en uitbreidingsmogelijkheden voor bestaande bedrijven buiten de bedrijventerreinen. De historisch gegroeide bedrijven zijn van Vlaams belang. Ze worden principieel afgebakend door het Vlaams Gewest via een wijziging van de gewestplannen. Zij zijn derhalve geen voorwerp van een BPA. De lokale bedrijventerreinen hebben eigen ontwikkelingsperspectieven die losstaan van de uitbreiding van zonevreemde bedrijven. Wanneer systematisch geopteerd wordt voor de uitbreiding van deze bedrijven, zal er minder nood zijn aan lokale bedrijventerreinen.

In de marge vroeg u me ook welke de band is met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Het spreekt vanzelf dat de beoordeling zal gebeuren vanuit de principes van het RSV. De beoordeling gebeurt door de afdeling Ruimtelijke Planning en niet door de buitendiensten. Een eventuele ongerustheid over een verschillende beoordeling kan dus niet aanwezig zijn.

In een derde reeks vragen had u het over de inhoudelijke criteria. De omzendbrief 97/1 geeft al de eerste inhoudelijke criteria voor de opdeling aan. De Arohm heeft ook een aantal studieopdrachten gegeven die een verdere verfijning mogelijk maken. De coördinatie van de adviesverlening zal gebeuren op het niveau van de beleidsafdeling die hieromtrent ook verdere richtlijnen kan geven aan de buitenafdeling.

De categorieën horen thuis in de inventarisfase ; zij houden

dus geen beoordeling in. De onrust dat deze criteria al bepalend zouden zijn voor goed- of afkeuring, is derhalve nodeloos.

Het BPA zonevreemde bedrijven zal worden opgesteld in toepassing van het artikel 14 van het gecoördineerd decreet van 1996 met de algemeen geldende stedenbouwkundige voorschriften. U stelde mij de vraag of de bovengrens al dan niet van toepassing was op de individuele bedrijven, dan wel op het geheel van het sectoraal BPA. De bovengrens geldt uiteraard voor een individueel bedrijf. Daarnaast moet evenwel ook voldaan zijn aan de andere voorwaarden van de omzendbrief, onder meer aan de normering van de Raad van State.

Wat de termijnen betreft, stipuleert de omzendbrief alleen dat de Arohm gevraagd wordt de minimale termijnen voor de BPA's strikt te respecteren. Gelet op het belang van deze problematiek vraagt de Vlaamse regering deze bijzondere inspanning van de eigen administratie.

Voor de ordening van het stedelijk gebied en het beoordelen van de verweving van functies hebben de gemeenten steeds beschikt over het instrumentarium van het BPA. Dat is op zichzelf dus geen nieuwigheid. Het betreft hier immers geen afwijkende bestemming van het BPA. De verweving kan hier op het niveau van het bouwblok worden onderzocht.

Mijnheer de voorzitter, ik wil hier wel een misverstand voor eens en altijd uit de weg ruimen. Ik dacht dat we het daar al eens over hebben gehad, ofwel in de commissie, ofwel in de plenaire zitting. Deze omzendbrief beoogt niet de regularisatie van bedrijven die geen vergunning hebben. Regularisatie is via deze weg totaal uitgesloten. Het gaat enkel over mogelijke uitbreiding van behoorlijk vergunde gebouwen.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Ik blijf gedeeltelijk op mijn honger. Er bestaat volgens de minister een bovengrens van vijf hectare. Ik concludeer daaruit dat zo een sectoraal BPA ontzettend groot kan zijn.

Voorts zegt de minister dat de categorieën enkel een gevolg hebben voor de inventaris. Ik kan me voorstellen dat de inventaris van de bedrijven meebepalend is bij de beoordeling of een zonevreemde inplanting al dan niet verantwoord is.

In zijn inleiding zei de minister dat hij geen evaluatie kon maken. De sectorale BPA's werden nochtans ontwikkeld omdat de gemeenten te weinig gebruik gemaakt hebben van deze mogelijkheid. Waarom is dat zo ? Ik heb in mijn interpellatie

Sannen

aangetoond dat de andere mogelijkheid wel degelijk verantwoord was en haalbaar binnen het vooropgestelde tijdsbestek, op voorwaarde dat men maar voldeed aan de door de Raad van State aan dergelijke BPA's gegeven interpretatie. Waarom werd een andere oplossing naar voren geschoven ?

De voorzitter : De heer Lachaert heeft het woord.

De heer Patrick Lachaert : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik weet uit de praktijkervaring dat in de gemeenten over dit alles nogal wat verwarring bestaat. Als ze contact opnemen met de buitendiensten over de sectorale BPA's, zeggen die meteen dat zo iets onmogelijk is en dat een BPA moet worden opgesteld. Kan de minister aan de steden en gemeenten formeel bevestigen dat die mogelijkheid van sectorale BPA's wel degelijk bestaat en dat de beoordeling gebeurt door de dienst Ruimtelijke Planning ?

Ook over de bestemming van zo een sectoraal BPA bestaat verwarring. Een sectoraal BPA kan niet worden opgesteld voor één bedrijf. Volgens Arohm kan dat wel, niet om te regulariseren, maar wel als het om een uitbreiding gaat. De interpretatie van Arohm wordt zelfs verspreid in gemeenteraden. Kan de minister nogmaals benadrukken wat de juiste interpretatie is ?

De voorzitter : Minister Baldewijns heeft het woord.

Minister Eddy Baldewijns : Ik ben blij met de aanvullende vragen van de heer Lachaert. Een sectoraal BPA kan zeker niet van toepassing zijn op één bedrijf. De rechtspraak van de Raad van State is duidelijk : zulke initiatieven kunnen niet worden genomen voor één bedrijf. Ik bevestig dat deze BPA's, zoals dat steeds het geval is geweest, beoordeeld zullen worden door de afdeling Ruimtelijke Planning.

Onze buitendiensten worden aangezet om de gemeenten te begeleiden bij deze operatie. De eerste plenaire vergadering die over zo een BPA wordt georganiseerd, moet een groter houvast bieden aan de gemeenten. Daar zullen de mensen van Arohm en alle andere betrokkenen zich kunnen uitspreken over hun beoordeling van dergelijke BPA's. Dit is belangrijk voor de procedure. Hierdoor kunnen we tot een versnelde procedure komen, waarbij niet pas op het einde van de rit een negatieve uitspraak wordt gedaan. Men kan eerder ingrijpen.

Op de repliek van de heer Sannen antwoord ik dat er wel degelijk een evaluatie is gebeurd. Ik heb alleen gezegd dat er geen precieze cijfers over de aantallen ter beschikking zijn. We hebben bij onze evaluatie wel vastgesteld dat er soms eenzijdig door de gemeenten gebruik wordt gemaakt van dit instrument. Het probleem is acuut, dat is makkelijk vast te stellen bij een wandeling door bepaalde Vlaamse streken. Heel wat bedrijven overwegen momenteel delokalisatie omdat ze op het ogenblik niet over de mogelijkheid beschikken om met een behoorlijke vergunning uit te breiden, zelfs niet in beperkte mate. We moeten aan deze bekommernis tegemoetkomen.

De categorisering is belangrijk om te inventariseren. De inventaris moet de gemeenten uiteraard ook in staat stellen om een voorstel te doen. We hebben de categorieën vastgelegd om de gemeenten te helpen een initiatief te nemen. De omzendbrief wil enig soelaas bieden bij deze nijpende economische situatie. Hij is misschien niet volmaakt, we zullen hem dan ook bijsturen en verfijnen.

De voorzitter : Mevrouw Tyberghien heeft het woord.

Mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche : Ik wil even reageren op de interpellatie van de heer Sannen. Ik kom namelijk uit de open ruimte. Deze maatregelen verheugen me zeer. Wanneer al de familiale bedrijven die nu geen mogelijkheid tot uitbreiding hebben, moeten verhuizen naar een nieuw bedrijventerrein, wordt opnieuw ontzettend veel open ruimte in beslag genomen. We hebben dat berekend voor mijn gemeente. Delokalisatie zou een nog grotere aanslag betekenen op de open ruimte dan uitbreiding. We moeten ons eerlijk afvragen hoe we de open ruimte het best dienen.

Wat we vooral innoverend vinden in de omzendbrief, is de coördinatievergadering. De gemeenten raakten in het verleden meestal ontmoedigd, omdat ze van het ene instantie naar de andere werden gestuurd. Ze moesten steeds opnieuw beginnen. Ze vroegen zelf uitdrukkelijk om een coördinatievergadering. Deze betekent een verfijning van het bestaande reglement. Ze biedt de zekerheid om binnen de vastgestelde termijn tot een realistische oplossing te komen. Waarom is dat belangrijk ? In deze tijd van concurrentie en snel evoluerende technieken moeten de bedrijven weten aan welke termijn ze zich moeten houden. Mede uit respect voor de werkgevers in de landbouwsector moeten we zorgen voor een soepele maar sluitende reglementering.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Ik ben het eens met uw bekommernis, mevrouw Tyberghien. Ik ben er echter niet van overtuigd dat een sectoraal BPA alles zal oplossen. Waarom kan het vorige systeem, verrijkt met een verfijnde reglementering en een coördinatievergadering, geen oplossing bieden ? Het zou immers alle elementen van ruimtelijke ordening met elkaar verweven.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer Sannen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen

omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering uitspreken.

Het incident is gesloten.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 16.30 uur.*

BIJLAGE

Voorafgaandelijk dient gepreciseerd te worden dat het onderscheid tussen para-agrarische en agrarische bedrijven niet steeds even duidelijk is. Dit onderscheid schept evenwel geen bijzondere problemen, aangezien beide soorten bedrijven in dezelfde zone kunnen toegelaten worden. Het onderscheid tussen para-agrarische bedrijven enerzijds en commerciële, dienst-verlenende en industriële bedrijven anderzijds is evenmin soms moeilijk te maken. De hierna volgende toelichting heeft tot doel het begrip para-agrarisch in die richting nader te omschrijven.

Bij de beoordeling van het para-agrarisch karakter van een bedrijf zijn volgende hoofdcriteria in aanmerking te nemen :

- 1. Het grondgebonden karakter van het bedrijf (bv. Schoolhoeve).*
- 2. De nauwe relatie met het landbouwproductieproces (bv. landbouwloonwerkers).*
- 3. De nauwe relatie met de voortgebrachte landbouwproducten (met uitsluiting van loutere handel). Het betreft dus de onmiddellijke behandeling van de landbouwproducten, welke onontbeerlijk is vooraleer deze producten aan de commercialisatiesector toevertrouwd worden.*

Er kunnen geen absolute regels worden opgesteld die klaar en duidelijk voor elk geval, dat in de praktijk kan voorkomen toelaten een planologisch gemotiveerd standpunt in te nemen. Het gaat hier andermaal om een feitenkwestie. Teneinde enerzijds rechtmatige inplantingen niet onmogelijk te maken en anderzijds misbruiken te ontgaan dient volgende gedragslijn te worden gevolgd :

Aanvragen die betrekking hebben op een para-agrarisch bedrijf dienen door de gemachtigde ambtenaar voorgelegd aan het Ministerie van Landbouw. Indien dit ministerie een ongunstig advies uitbrengt dan zal de gemachtigde ambtenaar dit ongunstig advies bijtreden.

Indien het Ministerie van Landbouw een gunstig advies uitbrengt, stuurt de gemachtigde ambtenaar de aanvraag door naar het Hoofdbestuur van de

Stedebouw, dat met advies de aanvraag voor beslissing voorlegt aan de Staatssecretaris.

Aan de hand van de voorgelegde gevallen kan dan gebeurlijk een meer nauwkeurige richtlijn worden afgeleid.

Ten titel van informatie worden hierna enkele beschouwingen uiteengezet die de algemene gedachtengang illustreren, waarmede dergelijke aanvragen vanuit planologisch standpunt benaderd worden.

Ook worden een reeks bedrijven opgesomd, verdeeld in twee groepen, namelijk de eigenlijke para-agrarische bedrijven enerzijds en een aantal bijzondere bedrijven anderzijds. (Bij de opstelling van de lijst werd uitgegaan van een zeer brede interpretatie van het begrip "para-agrarisch"; deze lijst dient bijgevolg als limitatief aangezien te worden).

I. EIGENLIJKE PARA-AGRARISCHE BEDRIJVEN.

Principe

Het is duidelijk dat aan de eigenlijke para-agrarische bedrijven dezelfde minimum eisen dienen gesteld te worden als aan de agrarische bedrijven, namelijk :

- a) Het geplande beroep uitoefenen in hoofdberoep.*
- b) Het bedrijf dient voldoende omvangrijk te zijn om een normaal arbeidsinkomen te verwerven voor alle tewerkgestelde arbeidskrachten, met dien verstande dat er minstens één arbeidskracht dient te zijn (volwaardig bedrijf).*
- c) Het gebouwencomplex dient één geheel te vormen, zo dienen onder meer alle gebouwen aan dezelfde kant van de openbare weg ingeplant te worden. Naargelang de aard van het bedrijf er zich toeleent en indien in de nabije omgeving een ambachtelijke zone bestaat, zullen bovenstaande bedrijven bij voorkeur daarnaar verwezen worden.*

o
o o

Volgende bedrijven komen in aanmerking :

1. Landbouwloonwerkondernemingen.

Het betreft bedrijven welke een landbouwmachinepark ten dienste stellen van de landbouwers.

2. Inpak-, conditionerings- en opslagbedrijven.

Het betreft bedrijven die de verse landbouwproducten zoals ze van “het veld” komen rechtstreeks betrekken van de producenten en deze producten inpakken, conditioneren en opslaan, in afwachting dat ze verder verhandeld worden.

3. Koelplaatsen, silo's en drooginstallaties horend bij een volwaardig land- of tuinbouwbedrijf.

Het betreft installaties, welke zowel bij commerciële als bij producerende bedrijven kunnen thuishoren. Het oprichten van dergelijke installaties als uitbreiding van een volwaardig land- of tuinbouwbedrijf kan aanvaard worden, indien het er ruimtelijk mee geïntegreerd is en indien het geleid wordt door dezelfde bedrijfsleider als het land- of tuinbouwbedrijf. Bij het onderzoek van deze aanvragen zal vooral dienen nagegaan te worden of er niet gepoogd wordt een commercieel bedrijf op te richten naast een land- of tuinbouwbedrijf.

4. Vlasroterijen, die over weiden dienen te beschikken voor het veldroten.

5. Inrichtingen met een functie ten behoeve van het algemeen nut, zoals :

- schoolhoeves met uitsluiting van onderwijs- en bestuursgebouwen,*
- proefstations en proefbedrijven voor de landbouw, gericht op praktijkonderzoek en voorlichting,*
- centra voor kunstmatige inseminatie.*

II. BIJZONDERE BEDRIJVEN.

Het betreft in hoofdzaak, hetzij agrarische activiteiten toegevoegd aan een commercieel bedrijf van landbouwproducten, hetzij het fokken of stallen van dieren voor niet-landbouwkundige doeleinden.

Aangezien de agrarische activiteit van de hieronder vermelde bedrijven slechts een gedeelte van de beroepsactiviteit van de aanvrager vertegenwoordigt, is ipso facto niet voldaan aan de eerste van de drie sub. 1 vermelde minimumeisen. Het toelaten van dergelijke bedrijven op iedere willekeurige plaats in het agrarisch gebied zal in vele gevallen schadelijk zijn voor de structuur en de bedrijfsvoering van de ter plaatse aanwezige agrarische bedrijven. Daarom mogen de bijzondere para-agrarische bedrijven slechts toegelaten worden in de delen van het agrarisch gebied, welke vanuit landbouwkundig oogpunt reeds structureel zijn aangetast, zodat hun inplanting niet schaadt aan de bestaande bedrijven.

- 1. Bedrijven van veehandelaars met uitgeruste stallen voor minstens 60 stuks volwassen mestrunderen.*
- 2. Bedrijven van varkenshandelaars met uitgeruste stallen voor minstens 300 mestvarkens.*
- 3. Paardenfokkerijen met uitgeruste stallen voor minstens 20 fokmerries met gebeurlijk een manège.*
- 4. Door het Ministerie van Nederlandse Cultuur erkende kinderboerderijen.*
- 5. Kennels met uitgeruste hokken van minstens 100 dieren.*
- 6. Veeartsenijkundige klinieken met stallen. Deze aanvragen dienen bijzonder omzichtig beoordeeld te worden. Aan volgende twee voorwaarden dient voldaan te worden :*

- de praktijk dient uitsluitend gericht te zijn op de verzorging van de veestapel (paarden, rundvee en varkens);*
- de kliniekllokalen en de bijhorende stallen moeten voldoende omvangrijk zijn opdat de aanvragende veearts meer dan 50 % van zijn beroepsarbeid zou kunnen uitoefenen binnen de kliniek.*

◦
◦ ◦

Ten titel van voorbeeld worden hierna enkele bedrijven vermeld welke in geen geval mogen toegelaten worden in het agrarisch gebied, gelet op hun commercieel of industrieel karakter :

1. vervoerondernemingen (zelfs van dieren en landbouwproducten);
- 2 intellectuele beroepen (tuinarchitecten, veeartsen ...);
3. aan- en verkoop van landbouwproducten en landbouwmaterieel;
4. industriële bedrijven zoals melkerijen, mouterijen, brouwerijen, suikerfabrieken, slacht-huizen, chicoreidrogerijen, constructieateliers van landbouwmaterieel, conservefabrieken enz ...”

o
o o